

Vad är skabb?

Skabb är en parasitsjukdom som orsakas av ett kvalster, en släkting till spindlarna. Skabb kan drabba vem som helst och att drabbas av dessa djur är inget att skämmas för, det är inte skamligare än att bli myggbiten. Däremot krävs det behandling för att bli av med dem och ansvarskänsla för att förhindra spridning.

Egenskaper och beteende

Skabbdjuret är 0,3–0,4 mm stort och har åtta ben. Det är alltså knappt synligt med blotta ögat. Honorna gräver gångar i huden för att lägga sina ägg. Äggen kläcks efter 3–4 dagar och larverna stannar i gången cirka ett dygn innan de vandrar ut på hudytan. Efter 10–14 dagar är de färdigvuxna djur. Honorna befruktas och gräver sig sedan ner i huden och lägger nya ägg.

Symtom

2 – 6 veckor efter det att människan smittats uppkommer symtomen. Dessa yttrar sig som en diffus klåda, värst på armar, ben och bål. Klådan beror på att allergi mot skabbdjuret uppkommit. Klådan är intensivast kvällar och nätter. Ofta syns flertal röda knotttror på de kliande områdena, men knotttrorna innehåller inga skabbdjur.

Skabbgångarna kan ibland vara svåra att se. Karaktäristiskt för skabbgångarna är att de har en sick-sack-formad linje 0.5 – 1 cm lång. Vanligen kan man lokalisera dem till fingrar, handleder, kring naveln, bröstvårtorna hos kvinnor och genitalia hos män. Hos barn förekommer skabbgångarna också i ansiktet, på fotsulorna och i handflatorna.

En variant av sjukdomen, med stort antal skabbgångar och därmed flera djur, kan man finna hos patienter med nedsatt immunförsvar. Exempelvis människor som behandlas med läkemedel som nedsätter immunförsvaret eller hos patienter med maligna (elakartade) sjukdomar. Här förekommer även gångar på rygg och sätesregion.

Smittvägar

Skabb är en smittsam sjukdom. Smittan överförs vid direktkontakt från person till person, exempelvis - inom familjen

- vid sexuell kontakt
- mellan patienter och personal
- mellan förskolebarn

Smitta kan också överföras mellan andra personer som har fysisk kontakt exempelvis vid dans. Det är ovanligt att smitta överförs mellan arbetskamrater och från döda föremål, t ex möbler. Dock kan sjukdomen spridas med sänglinne, underkläder, handdukar och skyddsrockar. Skabbdjuret varken hoppar eller flyger och därför är luftburen smitta utesluten. Djuren överlever endast några dagar utanför människokroppen Smittan kan alltså överföras till sjukvårdspersonal vid patientvård. Epidemier förekommer ibland på vårdinstitutioner. Läggs också märke till att människans skabb inte smittar husdjur.

Diagnostik

Tidig diagnos är viktig! Intensiv klåda kvällar och nätter, hudförändringar på karakteristiska ställen och liknande besvär och liknande besvär från omgivningen, bör göra dig uppmärksam på skabb. Uppmärksamma att vid täta tvättningar skadas de karaktäristiska gångarna och djur avlägsnas. Det är då lätt att missa diagnosen. God hygien ger alltså ingen typisk sjukdomsbild.

Skabb diagnostiseras genom att en nål förs in i en skabbgång och djuret som finns längst inne i gången, klamrar sig fast på nålen. Materialet som fastnat på nålen läggs i mikroskop och granskas. Djuret kan då tydligt iakttas.

Behandling

Behandling bör alltid ordinerats av läkare och bör ej påbörjas förrän det finns ett skabbindexfall – dvs ett skabbdjur har konstaterats hos exempelvis en patient eller någon i omgivningen. Patienten, familjemedlemmar och andra nära kontakter som t ex vård-personal ska behandlas

Eftersom inkubationstiden är så lång 2-6 veckor – är det viktigt att symptomfria, nära kontakter också behandlas samtidigt som konstaterade fall.

Gör så här

Köp 100 gram Tenutex kutan emulsion, receptfritt, på apoteket

Tvätta kroppen grundligt. Torka väl.

Smörj in krämen omsorgsfullt över hela kroppen från halsen till och med fotsulorna (inte huvudet)

På barn under två år ska även huvudet behandlas, dock inte området runt ögonen.

Smörj särskilt noga

- händer – även mellan fingrarna
- handleder
- könsorgan
- kring bröstvårtor
- kring naveln
- mellan tårna

Varje kvadratmillimeter av kroppen ska vara täckt med krämen i 24 timmar.

Viktigt!! Vid t ex handtvätt efter toalettbesök måste ny kräm smörjas på igen.

Behandla inte barn under ett år utan att ta kontakt med läkare.

Under pågående behandling med Tenutex

Tvätta använda kläder och sänglinne i maskin.

Vädra och häng undan de kläder som inte kan tvättas i 5 dagar.

Byt sänglinne dammsug och vädra sängkläder, tofflor, mjuka mattor kuddar, plädar mm.

Efter 24 timmar

Tvätta kroppen grundligt och ta på rena kläder.